

Bedre regulering av bankene

Kronikk i Finansavisen av sentralbanksjef Svein Gjedrem 7. desember 2009.

Det er nå godt over ett år siden finanskrisen for fullt brøt ut. I Norge ble det umiddelbart en likviditetskrise i banksystemet. Vårt pengemarked sluttet å virke dagen etter at Lehman Brothers gikk over ende. I løpet av fjorten dager ble det stor uro i norske banker på grunn av svikt i finansieringen. De tiltakene som ble satt i verk for å løse likviditetskrisen, har virket. I Norge har det så langt ikke fått utvikle seg til en soliditetskrise i banksystemet. Det gjenspeiler at vi ikke har fått en full realøkonomisk krise. Vi gikk fra sterk høykonjunktur til en periode med nedgang i aktiviteten. Men så langt er det blitt en mild lavkonjunktur her hjemme.

Likevel er det viktig å trekke lærdom av våre og andre lands erfaringer.

En lærdom er at omfattende kortsiktig finansiering er risikabelt. Selv om de norske bankene var solide da krisen startet, ble det likviditetskrise fordi de var for avhengige av kortsiktig markedsf finansiering. Bankene bør derfor i større grad finansiere seg med innskudd og langsiktige lån. Det må stilles krav om at bankene har nok likvide eiendeler til å håndtere lengre perioder med svikt i markedene. Bankene bør tilpasse seg slik at de kan klare seg uten støtte fra sentralbanken dersom finansieringen fra markedene skulle utebli en måned eller to.

En annen lærdom fra andre land er at kravene til bankenes soliditet bør endres slik at bankene holder mer kapital mot uventede tap. Det kan gjøres på flere måter. Strengere krav til hva som godtas som kjernekapital vil øke bankenes evne til å bære tap. Et minstekrav til egenkapital i forhold til forvaltningskapitalen vil dempe bankenes gjeldsfinansiering og hvor mye risiko de velger å ta. Reguleringene bør også utformes slik at bankene blir mindre hissig på å selge lån i oppgangstider. Da vil de heller ikke behøve å stramme til like mye i nedgangstider.

Reguleringen bør ikke bare søke å begrense risikoen i hver enkelt bank, men også risikoen i hele det finansielle systemet.

Reguleringen av bankene og finansmarkedene vil bli endret ute og hjemme. Arbeidet utføres av den såkalte Baselkomiteen for banktilsyn og av FSB (Financial Stability Board) med mandat fra G20-landene. Nytt regelverk – med minstestandarder – kommer til Norge via EU og EØS-avtalen. Det vil være en styrke om de nordiske landene kunne samarbeide bedre om regler utover minstestandarder, siden vi langt på vei har et felles banksystem.